

RESOLUCIÓ DE LA SINDICATURA DE GREUGES

QUEIXA RELATIVA AL DRET A L'EDUCACIÓ (EDUCACIÓ)

ANTECEDENTS

Descripció dels fets objecte de la queixa

En data 8 de febrer de 2024, l'AFA de l'Institut Vapor del Fil va presentar una queixa en aquesta Sindicatura en què manifestava la seva disconformitat pel canvi d'adscripcions de les escoles al nou Institut Escola Vapor i Molí. Sol·liciten que es mantinguin les mateixes adscripcions previstes per abans del canvi, produït el 29 de gener de 2024. Creuen que aquest canvi no respecta el Decret 11/2021 de la programació de l'oferta educativa, ja que impedirà publicar l'oferta d'aquest Institut pel curs 2024-2025. A més, manté una situació de privilegi per l'alumnat de l'escola Molí de Finestrelles, perquè, a més de garantir-los una plaça a l'Institut per l'any vinent, se'ls manté, sense cap justificació, l'adscripció a dos instituts.

Actuacions fetes

Admesa a tràmit la queixa, la Sindicatura va iniciar la instrucció de l'expedient. Va estudiar els fets i la legislació aplicable, amb la finalitat de valorar si s'havien aplicat els **principis de bona administració** per a la salvaguarda dels drets fonamentals a la ciutat.

Després d'examinar el contingut de la queixa i la documentació aportada per la persona interessada, es va considerar convenient dirigir-se al **Consorci d'Educació de Barcelona** per tal de conèixer les intervencions fetes en relació amb la queixa presentada.

El dia 15 de febrer de 2024, es va sol·licitar a aquest organisme la informació necessària per a l'estudi de la queixa.

Resposta dels òrgans afectats

El dia 7 de març de 2024, aquesta Sindicatura va rebre la informació sol·licitada.

CONSIDERACIONS

1. Resposta del Consorci d'Educació de Barcelona

Tal com estava previst, l'Escola Molí de Finestrelles i l'Institut Vapor del Fil s'han fusionat i han donat lloc a l'Institut Escola Vapor i Molí, amb el codi de centre 08078725. El fet de poder disposar de codi de centre és el primer pas per poder iniciar diversos processos administratius que han de permetre materialitzar la fusió dels dos centres.

El passat mes de gener, el Departament d'Educació va facilitar el codi nou al Consorci d'Educació de Barcelona (CEB). Aquest codi va permetre generar una fitxa de centre nova a l'Institut Escola Vapor i Molí que va substituir les fitxes dels centres originaris.

En el moment que es va generar la nova fitxa que recull, entre d'altres, la ubicació, els ensenyaments i les adscripcions, es va informar la direcció del nou Institut Escola i a les direccions dels centres adscrits. **Aquesta informació es va traslladar a les direccions abans del període de portes obertes i abans del període de preinscripció per al curs 2024-25.**

Aquest és un any de transició, en què es mantenen les adscripcions que tenia fins ara l'Institut Vapor del Fil i, alhora, s'estableix la continuïtat de centre de l'alumnat de l'Escola Molí de Finestrelles. És una situació excepcional que només s'escaurà aquest any.

Pel que fa als germans d'alumnes de l'Institut Escola Vapor i Molí que estan cursant 6è de primària en un dels centres adscrits, el CEB informa que, si en la seva sol·licitud de preinscripció, aquestes famílies afegeixen en primer terme l'Institut Escola Vapor i Molí, **el Consorci ha de vetllar perquè puguin disposar de plaça en el centre escollit.** L'experiència de casos anteriors indica que les sol·licituds de germans sempre s'han resolt de manera satisfactòria.

D'altra banda, la programació de l'oferta per primer d'ESO pel curs 2024-2025 garanteix la continuïtat als instituts de secundària de tot l'alumnat de 6è dels centres de primària públics adscrits.

Per al curs 2024-2025, l'oferta de places de 1r d'ESO de l'IE Vapor i Molí és de 60 places: 35 estan reservades per a l'alumnat de 6è del centre. Les altres 25 places estan disponibles per a la preinscripció, prioritàriament per a l'alumnat dels centres adscrits.

El model d'Institut Escola del CEB no preveu com a norma general l'existència d'adscripcions amb altres centres de la zona, ja que l'organització de l'Institut Escola es fonamenta en garantir la continuïtat del seu alumnat entre els estudis de primària i

els estudis de secundària obligatòria. Actualment, a la ciutat de Barcelona hi ha 17 instituts escola públics i prop de 123 centres de titularitat concertada que s'organitzen amb aquest patró. De manera extraordinària i en funció de circumstàncies determinades, alguns instituts escola mantenen adscripcions amb altres centres, però en cap cas, en perjudici de l'alumnat del centre mateix.

2. Dret a l'educació i abast del dret a escollir un centre educatiu

El dret a l'educació, universal i gratuïta, està reconegut a la Constitució espanyola a l'article 27, que estableix el dret a l'educació en condicions d'igualtat. De manera més específica, la Llei orgànica 8/1985, que regula el dret a l'educació, declara l'educació com a servei públic essencial. Posteriorment, la Llei orgànica 2/2006 d'educació (modificada recentment per la Llei orgànica 3/2020) incorpora la universalitat i l'equitat com a principis bàsics del dret a l'educació. En l'àmbit autonòmic, l'article 4 de la Llei 12/2009 d'educació estableix que tothom té dret a accedir en condicions d'igualtat al sistema educatiu.

El **dret a l'elecció de centre** també està reconegut per la normativa vigent, **però en el marc de l'oferta educativa**. És a dir, la legislació consagra **el dret de les famílies a expressar les seves preferències** en relació amb els centres educatius existents durant el procés d'admissió. L'administració educativa ha de tenir en compte aquestes preferències.

De la formulació d'aquest dret, per tant, no es desprèn que hi hagi una garantia de poder escolaritzar els fills i les filles de les famílies en els centres educatius que escullin. **El que sí que és exigible és poder accedir a serveis d'educació de qualitat i en condicions d'igualtat, concretament pel que fa als ensenyaments obligatoris i als declarats gratuïts.**

3. Els itineraris escolars: l'adscripció entre els centres de primària i secundària

Pel que fa a l'adscripció entre els centres de primària i els centres on s'imparteix la secundària, l'article 31 del Decret 11/2021 sobre la programació de l'oferta educativa i el procediment d'admissió en els centres del Servei d'Educació de Catalunya estableix els criteris d'adscripció entre centres de primària i secundària.

Es preveu l'adscripció a un o més centres, sempre que estiguin sufragats amb fons públics, dins el mateix municipi o zona educativa. Aquesta adscripció s'ha de fer prenent en consideració els elements següents:

- **la disponibilitat de places del centre o centres receptors**
- **la programació de l'oferta de llocs escolars**
- **la proximitat dels centres**

- **l'impacte de les adscripcions en l'escolarització equilibrada de l'alumnat**
- **els objectius dels projectes educatius respectius**

L'article 32 del decret recull **l'obligació de garantir una plaça al centre adscrit o a un dels centres adscrits, si hi ha una adscripció a més d'un centre.**

Cal remarcar que la **continuitat escolar cada vegada es considera més un element integrador que facilita l'aprenentatge.** Per això, actualment, el Departament d'Educació està promovent la creació d'instituts escola, tant a la ciutat de Barcelona com a la resta del territori, com a model integrat d'escolarització de 3 a 16 anys, d'acord amb els eixos següents:

- continuïtat formativa
- seguiment evolutiu de l'alumnat
- convivència d'infants i adolescents
- metodologies d'aprenentatge globalitzat
- versatilitat, polivalència i globalització de la didàctica docent, i
- lideratge marcadament pedagògic

4. Adscripcions de l'Institut Escola Vapor i Molí

A principis d'aquest any 2024 s'ha formalitzat la creació de l'Institut Escola Vapor i Molí. La reserva de places per a l'alumnat de l'escola Molí de Finestrelles és conseqüència de la fusió del centre amb l'Institut Vapor.

Aquesta Sindicatura valora que és correcte garantir que l'alumnat de l'escola pugui romandre **al que ja és el seu propi centre educatiu per continuar l'escolaritat, dret que té tot l'alumnat en els centres escolars.**

No obstant això, l'alumnat de l'antiga escola Molí de Finestrelles manté l'adscripció a altres dos instituts que, en principi, només es mantindrà en la prescripció 2024-2025.

Pel que fa a l'alumnat que opti a alguna plaça a l'Institut Escola Vapor i Molí procedent d'escoles adscrites i amb germans o germanes a l'antic institut Vapor de Fil, el CEB informa que tindran garantida la plaça. Per tant, no es veurà afectada directament cap família pel canvi d'adscripcions d'aquest nou Institut Escola.

Val a dir que el mateix cas es podria donar pel que fa a l'alumnat de l'antiga escola Molí de Finestrelles, és a dir, que tingui germans/nes grans que estiguin cursant estudis en els altres dos instituts adscrits.

En conclusió, aquesta Sindicatura entén que l'actuació del Consorci respecta en tot moment el que estableix el Decret 11/2021 sobre la programació de l'oferta educativa i el procediment d'admissió en els centres del Servei d'Educació de Catalunya.

No obstant això, com ja hem dit en vegades anteriors, en la mesura que sigui possible, **els centres escolars que potser veuran modificades les seves adscripcions en cursos posteriors han de poder conèixer amb el màxim d'antelació i explicat de la manera més clara i didàctica per part del Consorci quins són els criteris que s'apliquen i la seva motivació.**

DECISIÓ

D'acord amb el que disposen l'article 143 de la Carta municipal de Barcelona i el reglament que regula la Sindicatura de Greuges de Barcelona, aquesta institució té com a missió valorar si s'ha produït un greuge. Considerats els fets i les normes aplicables, conclou que, en aquest cas, **l'actuació del Consorci d'Educació de Barcelona ha estat ajustada a dret i eficaç.**

Aquesta resolució es comunicarà a l'òrgan municipal competent, se'n donarà compte al Plenari del Consell Municipal en l'informe anual reglamentari i s'informarà la persona interessada del seu contingut.